

לכבוד היארצייט של הפיאסצ'נה רבי זצוק"ל

הגיבן הקדוש

אחד המורים הגדולים בזמן המודרני היה רבי קלונימוס קלמן שפירא, האדמו"ר מפיאסצ'נה, שנרצח בגטו ורשה. הוא אמר שילדים בני חמש כבר זקוקים למורה; הם זקוקים למישהו שיחבר את נשמתם לשמים. על כן הוא הקים ממלכת ילדים. היה לו בית ספר שלמדו בו אלפי ילדים, והוא היה אביהם, אמם וחברם הטוב ביותר. הוא הועבר בידי הנאצים הגרמנים לגטו ורשה בשנת 1940. שם הוא כתב ספר מופלא בשם "אש קודש", המסכם את השיעורים שהעביר בחשכת הגטו. הוא נרצח במחנה המוות טרבלינקה.

כשיצא ספרו לאור אחרי שהסתיימה המלחמה, הכה בי יופיו; הוא חדר עמוק ללבי. שאלתי בכל מקום אפשרי: "איפה הילדים האלה? אותם ילדים יקרים ששמעו את השיעורים האלה מדי שבוע? הייתי רוצה מאוד לדבר איתם" נאמר לי שלא שרד מהם איש, אף לא אחד.

אבל יום אחד, לפני כמה שנים, הלכתי לאורך רחוב הירקון בתל-אביב, ומולי ראיתי איש גיבן. כל כך כפוף. כל כך שבור. פניו היו יפיפיות, אבל כל צורת גופו הייתה מעוותת. הוא טאטא את הרחובות. היתה לי הרגשה שזהו איש מיוחד, ולכן אמרתי: "שלום עליכם".

הוא ענה לי בפולנית כבדה. שאלתי אם הוא מפולין. והוא אמר: "כן, אני מפיאסצ'נה." לא האמנתי למשמע אוזני – פיאסצ'נה! שאלתי אם ראה אי פעם את רבי קלונימוס קלמן הקדוש מכולם, האדמו"ר מפיאסצ'נה. והוא אמר לי: "מה זאת אומרת ראיתי אותו? הייתי תלמיד בבית הספר שלו מגיל חמש עד גיל אחת-עשרה. כשהייתי בן אחת-עשרה נלקחתי לאושוויץ. הייתי כל כך חזק, שהם חשבו שאני בן שבע-עשרה. הצליפו בי והכו אותי ובעטו בי, ומעולם לא שבתי לאיתני; לכן אני נראה כך. אין לי אף איש בעולם. אני לגמרי לבד."

הוא המשיך לטאטא את הרחוב.

אמרתי "ידידי המתוק, אתה יודע, כל חיי חיקיתי לראות אותך, אדם שראה את הרבי מפיאסצ'נה, אדם שהיה אחד מילדיו. ספר לי בבקשה אחת מתורותיו."

הגיבן הביט בי בזעם: "אתה חושב שאתה יכול להיות באושוויץ חמש שנים ועדיין לזכור את התורות שלו?"

"כן אני בטוח בכך", אמרתי, "התורות של הרבי – איך אפשר לשכוח אותן?"

ואז הוא אמר: "בסדר, חכה." הוא הלך אל הברזייה לרחוץ את ידיו. הוא סידר את עניבתו,

לבש את מקטורנו ואז אמר לי שוב: "אתה באמת רוצה לשמוע את זה?"

"אני נשבע לך שכן. אני אספר את התורה שלך בכל העולם."

אז הוא התחיל: "אני רוצה שתדע שמעולם לא היתה שבת כמו אותה שבת. רקדנו מאות ואולי אלפי ילדים, והרבי שר ברכה למלאכים הקדושים, ובזמן הסעודה הוא אמר דברי תורה - בין המנות. ואחרי כל דבר תורה הוא היה אומר: "ילדים, קינדערלאך, תזכרו, הדבר הגדול ביותר בעולם הוא לעשות טוב למישהו, הדבר הגדול ביותר בעולם הוא לעשות טוב למישהו."

נאנח הגיבן: "אתה יודע, הורי אינם, כל משפחתי, כולם מתו. וככה הייתי באושוויץ - לבדי, ורציתי להתאבד. וברגע האחרון יכולת לשמוע את המורה שלי אומר: "ילדים, תזכרו, עשו משהו טוב למישהו אחר. ילדים, עשו משהו טוב למישהו אחר."

הוא הסתכל בעיני במבט ישיר: "אתה יודע כמה טובות אתה יכול לעשות באושוויץ בלילה? אנשים שוכבים על הרצפה בוכים, ולאף אחד כבר אין כח להקשיב יותר לסיפורים שלהם. הייתי הולך מאיש אחד לשני ושואל: "למה אתה בוכה?" והם היו מספרים לי על ילדיהם, על נשותיהם, אנשים שלא יזכו לראות יותר בחיים האלה. הייתי אוחז בידיהם ובוכה איתם. וכך הייתי עובר מאדם לאדם. זה היה נותן לי כח ליום הבא.

"כשהגעתי שוב לקצה גבול היכולת שלי, שמעתי את קולו של הרבי שלי. אני רוצה שתדע שאני כאן בתל-אביב, ואין לי איש בעולם. ירדתי לחוף, חלצתי את נעלי, ועמדתי ליכנס אל תוך הים ולהטביע את עצמי, ולא יכולתי שלא לשמוע את קולו של הרבי שלי אומר: 'ילדים, קינדערלאך, תזכרו, הדבר הגדול ביותר בעולם הוא לעשות טוב למישהו.'"

הוא התבונן בי שוב זמן ארוך ואמר: "אתה יודע כמה טובות אתה יכול לעשות ברחובות העולם?"

והוא המשיך לטאטא את הרחוב.

היה זה סוף הקיץ, והייתי צריך לחזור לארצות הברית למשך הסתיו. אבל כשחזרתי לתל-אביב והלכתי לרחוב הירקון לחפש את הגיבן הקדוש. לא יכולתי למצוא אותו. שאלתי כמה אנשים והם אמרו לי: "מה, אתה לא יודע? הוא הלך לעולמו בתחילת הסתיו."

אבל האם לא כולנו גיבנים קדושים בדרך כלשהי? בכולנו העולם הכה קצת ולפעמים הרבה. כולנו שואלים את עצמנו לפעמים מאוחר בלילה "מה כל העניין כאן בעצם? מה אנחנו עושים פה?" התשובה היא, שלכל אחד מאיתנו יש קריאה, עבודה מיוחדת שרק הוא יכול לעשות בטאטוא רחובות העולם. אף אחד לא יכול לאמור לנו מהי אותה עבודה. אף אחד לא יכול לקחת אותה מאיתנו. לשם עשיית המלאכה הזאת אנו קמים בבוקר. זוהי קריאתה של נשמתנו.